

April 2023

บทบาทของนักวิชาการผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

ขวัญเรือน อาชวีอุลโยบล

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

อาชวีอุลโยบล, ขวัญเรือน (2023) "บทบาทของนักวิชาการผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ," *Journal of Education Studies*: Vol. 12: Iss. 4, Article 11.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.12.4.11

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol12/iss4/11>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทบาทของนักวิชาการญี่ปุ่นต่อการพัฒนาประเทศ

ขวัญเรือน อาชวีบูลโยบล

ความก้าวหน้าของประเทศญี่ปุ่นนั้นจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามาจากความสามารถของนักวิชาการชาวญี่ปุ่นเองถึงแม้ว่าสิ่งที่ชาวญี่ปุ่นเรียกว่าคลื่นลูกที่สองคือ การปฏิรูปการบริหารงานใหม่หมดทั้งประเทศให้เป็นแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญชาวอเมริกันเป็นผู้วางพื้นฐานหลังจากญี่ปุ่นพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สองนั้นจะเป็นพื้นฐานที่ดีและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศในขั้นตอนต่อ ๆ มานั้น แต่ความเคลื่อนไหวต่อมาที่ทำให้ประเทศญี่ปุ่นก้าวหน้าอย่างรวดเร็วภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนกระทั่งปัจจุบัน (ค.ศ. ๑๙๔๗-๑๙๘๓) นับเป็นเวลาสามสิบกว่าปีเท่านั้น เกิดจากความพากเพียรพยายามของคนญี่ปุ่นทุก ๆ อาชีพ

รวมทั้งนักวิชาการผู้อุทิศผลงานต่อสังคมและประเทศชาติของเขา ปัจจุบันนี้ชาวโลกมองดูประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ทำอะไรได้อย่างปาฏิหาริย์ ไม่น่าเชื่อว่าประเทศที่พ่ายแพ้อย่างย่อยยับในสงครามโลกเมื่อสามสิบปีที่แล้วจะมีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีสูงขนาดนี้ จนกลายเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นผู้นำทางวิชาการในทุก ๆ สาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์

อาชีพทุกอาชีพในประเทศญี่ปุ่นมีส่วนช่วยให้สังคมของเขาเป็นสังคมที่ก้าวหน้าและพัฒนาแต่อาชีพที่มีความจำเป็นโดยตรง คือนักวิชาการ ดูประเทศญี่ปุ่นจะตระหนักถึงความสำคัญอันนี้จึงได้มีการสนับสนุนนักวิชา-

การในทุก ๆ ด้าน ทั้งเงินทุน ความก้าวหน้าทางวิชาการ และเกียรติยศชื่อเสียง นักวิชาการแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ นักวิชาการอาชีพ เช่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นข้าราชการหรือผู้ที่ทำงานในศูนย์วิจัยของเอกชน อีกประเภทหนึ่งคือ นักวิชาการสมัครเล่น ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพของตนเอง ไม่ได้ทำงานรับเงินเดือนจากใคร เช่น ชาวนา ชาวสวน แม่บ้าน นักดนตรี เป็นต้น

นักวิชาการทั้ง ๒ ประเภทนี้จะทำในหน้าที่และความสนใจของแต่ละคน แต่มากไปกว่านั้นคือความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างเป็นระบบระเบียบ จนกระทั่งส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นพัฒนาอย่างเต็มที่ที่เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลกอยู่ทุกวันนี้ เหตุที่ทำให้บทบาทของนักวิชาการญี่ปุ่น ได้มีผลต่อการพัฒนาประเทศของเขาคือ

๑. ระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน ก่อนที่จะถึงปีงบประมาณจะมีการวางแผนงานไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรบ้าง กำลังคน เงินงบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ จะถูกระบุไว้อย่างชัดเจน เมื่อเริ่มทำงานแล้วงานก็จะเดินไปข้างหน้าได้ทันที อย่างเช่นขั้นตอนไม่มีการย้อนไปมา ถ้าผลไม่ได้ตามที่ตั้ง

ไว้ก็สามารถตรวจสอบได้ทุกระยะ เพราะเขามีการจดตัวเลขสถิติไว้ในคอมพิวเตอร์อย่างละเอียดทุกขั้นตอน ผู้ที่รับผิดชอบในงานแต่ละขั้นตอนนั้นจะต้องรับผิดชอบงานของตนเองอย่างเต็มที่ จะโยนความผิดพลาดไปให้ใครไม่ได้ เพราะความกระฉ่งชัดในการแบ่งงาน และแน่นอนทีเดียวว่าถ้าขั้นตอนแต่ละขั้นประสบผลตามความคาดหมายแล้ว ผลออกมารวมกันก็จะป็นงานใหญ่ที่เป็นผลงานที่ประสบความสำเร็จอย่างใหญ่หลวงและเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการและเทคโนโลยีของเขานั้นเอง ส่วนนักวิชาการสมัครเล่นนั้นมีบทบาทไม่น้อยไปกว่านักวิชาการอาชีพเลย เช่น ชาวนาของญี่ปุ่นจะไม่พอใจถ้าผลผลิตข้าวของปีนี้ได้เท่าปีที่แล้ว เขาจะต้องพยายามค้นหาวิธีที่จะทำให้ผลผลิตของในเนื้อที่เท่าเดิมเป็นข้าวที่มีคุณภาพและได้ปริมาณมากกว่าปีที่แล้ว ชาวนาจะมีหนังสือทางวิชาการของเขาออกเป็นรายเดือนเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับคนในอาชีพเดียวกัน ชาวสวนจะมีการวางแผนไว้อย่างดีว่าพืชชนิดไหนจะปลูกในฤดูไหน ต้องการน้ำมากน้อยเท่าไร น้ำที่ทคออกมาจากสวนผลไม้ชนิดหนึ่งก็จะไปใช้ประโยชน์กับการปลูกผักชนิดอื่นได้อีก พร้อมทั้งรู้ตลาดและราคาสินค้าอย่างแน่นอนก่อนทำการปลูก นักดนตรีญี่ปุ่นเป็นนักดนตรีที่มีความสามารถสูงมาก Conduc-

tor ที่มีชื่อเสียงจากรัสเซีย ออสเตเรีย และเยอรมันตะวันตก จะพอใจการเล่นของนักดนตรีชาวญี่ปุ่นมาก นักวิชาการสมัครเล่นนี้รวมไปถึงแม่บ้านที่อยู่บ้านตลอดวันเพราะสังคมเขาไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงทำงาน แม่บ้านชาวญี่ปุ่นก็จะค้นคว้าฝึกฝนในสิ่งที่ตนเองสนใจ เช่น ทำตุ๊กตารูปสัตว์ ทำงานต่อเศษผ้า นำกล่องนมที่ทิ้งแล้วมาแช่น้ำเพื่อเอาเยื่อไปทำเป็นบัตรอวยพร นักวิชาการทั้งที่เป็นอาชีพและสมัครเล่นนี้ได้รับการสนับสนุนจากสังคมเป็นอย่างดี โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์จะมีรายการเผยแพร่ผลงานของเขาเหล่านั้นอยู่เป็นประจำ และจะมีนิทรรศการแสดงผลงานของเขาอยู่ทั่วไปให้ประชาชนได้ชื่นชมและเรียนรู้ นโยบายสนับสนุนการวิจัยและวิชาการของญี่ปุ่นนี้ทำให้ประเทศเขาเต็มไปด้วยนักวิชาการที่มีประสิทธิภาพ และไม่หยุดนิ่ง

๒. อุปนิสัยในการทำงานของนักวิชาการและคนญี่ปุ่นทั่ว ๆ ไป ซึ่งตั้งใจในการทำงานและมีความรับผิดชอบสูง เมื่อเข้ามาในห้องทำงานหรือห้องทดลองแล้ว ทุกคนจะเตรียมพร้อมอย่างเต็มที่ที่จะเห็นได้จากเครื่องแบบที่เขาใส่ให้เหมาะสมกับแขนงงานการวิจัยของแต่ละคน ขณะที่ทำงานไม่มีเสียงคุยกันถึงคนไปพูดคุยอยู่ใกล้ ๆ เขาก็ไม่ได้ยิน เพราะเขามีสมาธิในการทำงานดีมาก เรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่

เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การวัด การทวง ไปจนกระทั่งไปถึงเรื่องใหญ่ เช่น การเก็บผลการทดลองในทุกขั้นตอนนั้น เขาทำด้วยความรับผิดชอบสูงมาก เมื่อมีอะไรผิดพลาดเขาจะยอมรับผิดด้วยความเสียใจอย่างยิ่ง คนญี่ปุ่นไม่รู้จักวิธีขัดความผิดไปให้คนอื่น หรือ พูดยอเอาตัวรอด เมื่อเกิดความผิดพลาด การตรวจเช็คจึงสะดวกและทันต่อเหตุการณ์ที่จะแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่

ในพิธีประชุมสัมมนา หรือ Conference ต่าง ๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็นระดับมหาวิทยาลัย ระดับประเทศ หรือระดับชาติที่ญี่ปุ่นเป็นเจ้าภาพ จะไม่มีการเสิร์ฟอาหารว่าง ส่วนมากจะเริ่ม ๑ โมงเช้าถึงเที่ยง พักรับประทานอาหารหนึ่งชั่วโมง แล้วเริ่มจากบ่ายโมงถึงห้าหรือหกโมงเย็นโดยไม่มีพักเลย แต่วันสุดท้ายเขาจะมีการเลี้ยงใหญ่และรื่นเริงกัน การสัมมนา และ Conference ทุกครั้ง เขาจึงได้ผลงานที่เป็นชิ้นเป็นอันและเป็นประโยชน์ต่อคนและสังคมของเขา

อุปนิสัยอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ผลงานวิจัยในญี่ปุ่นก้าวหน้าอย่างรวดเร็วคือ การเห็นแก่ส่วนรวมนักวิชาการญี่ปุ่นเขาจะทำงานเป็นคณะ (team) และเขาพูดเสมอว่า ตัวเขาเองไม่สำคัญเท่าคณะ เขาไม่อยากทำให้คณะต้องซัดซำไปกับเขาด้วย แต่ละคนจึงต้องทำงานอย่างเต็ม

ความสามารถเพื่อใช้ฝีมือกันในขณะที่ เพื่อผลงานที่ดีเด่นของเขาทุกคน ส่วนนักวิชาการสมัครเล่นนั้นเขาก็จะพยายามหากลุ่มของเขาตามงานที่เขาทำ เพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ตัวเองค้นคว้ามา และแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การรู้จักเป็นผู้ให้ผู้รับ และรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นนี้เป็นสิ่งที่คนญี่ปุ่นทุกคนรู้จักดี และปฏิบัติอยู่จนเป็นนิสัยประจำชาติของเขา

๓. เงินทุนที่มีอย่างเพียงพอ เป็นที่น่าชื่นชมที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมาก และเขารู้จักนำเงินที่เขาใช้อยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมของเขา สิ่งที่เขาตระหนักกันดีในการบริหารประเทศคือคุณภาพของคน เพราะฉะนั้นในการค้นคว้าวิจัยเพื่อการศึกษาในทุกๆ แขนงรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ นั้นจะได้รับเงินทุนอุดหนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เครื่องมือที่ใช้ทุกชิ้น จะเป็น ของ ทัน สมัย และประสิทธิภาพในการทำงานสูงมาก เช่น เครื่องพิมพ์ดีด ที่เขาใช้กันนั้นเป็นแบบควบคุมโดยคอมพิวเตอร์ทั้งหมด พิมพ์และลบไปได้พร้อม

กันถ้าไม่ต้องการ และเมื่อพิมพ์เสร็จแล้วก็กดออกมาเป็น Sheets ใต้จำนวนตามที่ต้องการของที่ยังอยู่ในสภาพดีแต่ล้าสมัยไปบ้างแล้วเขาก็ทิ้งไป เพราะห้องทำงานเขาแคบ ไม่มีที่เก็บผู้เชี่ยวชาญจากประเทศทางตะวันตกที่มาทำงานวิจัยในญี่ปุ่นพอใจรับเครื่องมือที่ทันสมัยของที่นี่ สำหรับนักวิชาการสมัครเล่นนั้นก็มีห้องสมุดสาธารณะ ศูนย์วิจัย และเงินทุนอุดหนุนจากทางราชการที่เกี่ยวข้องอย่างมากมาย ส่วนบริษัทเอกชนใหญ่ ๆ ของญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงห้อยสินค้าที่ใคร ๆ ก็รู้จักนั้น นักวิชาการของภาคเอกชนเหล่านี้ก็จะมึบบทบาทมากในการพัฒนาประเทศ เขาทำงานไปเรื่อยไม่หยุดนิ่ง และไม่เคยคิดว่าพอแล้ว คำว่า “การวิจัยทำให้ก้าวไปข้างหน้า Research makes Progress” นั้นจะเห็นเขาเขียนเป็นคำขวัญตัวโตไว้ในบริษัทของเขา และเป็นที่น่าสังเกตว่าบริษัทแต่ละบริษัทก็มีการแข่งขันและรักษาสถิติประโยชน์ของตนเองอย่างเหนียวแน่น แต่ทำไมจึงส่งผลรวมใหญ่ให้เกิดความเป็นปึกแผ่นและมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ประเทศของเขาได้!